

Nummer 2019/14

datum raadsvergadering	:	18 april 2019
onderwerp	:	Startnotitie aanpak opgave maatschappelijke voorzieningen
portefeuillehouder	:	Joyce Langenacker
datum raadsvoorstel	:	12 maart 2019

Samenvatting

De gemeente Ouder-Amstel zal de komende periode flink gaan groeien en er zullen ook nieuwe/extra maatschappelijke voorzieningen nodig zijn.

Binnen de gemeentegrenzen komen er op basis van de plannen voor DNK en ABPZ 6.500 woningen voor ca 12.000 inwoners bij. Volgens de prognoses zal het aantal inwoners in ruim 10 jaar tijd dus bijna verdubbelen. Een van de randvoorwaarden voor een leefbare, complete woonomgeving is een divers en hoogwaardig voorzieningenniveau. Als gemeente hebben we de plicht om voor de maatschappelijke voorzieningen te zorgen.

De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de in de startnotitie voorgestelde thematische aanpak, in te stemmen met de uitgangspunten die bij de thema's genoemd zijn, opdracht te geven om het plan uit te werken conform het procesvoorstel en het hiervoor benodigde krediet beschikbaar te stellen.

Wat is de juridische grondslag?

Een gemeente heeft de plicht om voor de benodigde maatschappelijke voorzieningen voor haar inwoners te zorgen. Voor een deel is dit gebaseerd op wetgeving (onderwijshuisvesting, WMO).

Wat is de voorgeschiedenis?

Het toekomstige woningbouwprogramma in De Nieuwe Kern, Amstel Business Park Zuid, Amsterdam Oost en -Zuidoost én de bijbehorende doelgroepen zijn van invloed op het aantal, de soort en de locatiekeuze van de maatschappelijke voorzieningen. Het gebied staat voor een grote opgave. In totaal komen vóór 2025 circa 13.000 woningen tot ontwikkeling. Daarna komen er tot 2030 naar verwachting nog zo'n 12.000-15.000 woningen bij. Deze totale toename met 25.000-28.000 woningen zal grote invloed hebben op de bestaande kernen van Ouder-Amstel en de Amsterdamse stadsdelen.

Het huidige woningbestand van de gemeente Ouder-Amstel omvat ca 6.000 woningen die ruimte bieden aan ca 13.500 inwoners. Binnen de gemeentegrenzen komen er in De Nieuwe Kern en Amstel Business Park Zuid 6.500 woningen voor ca 12.000 inwoners bij. Volgens de prognoses zal het aantal inwoners in ruim 10 jaar tijd dus bijna verdubbelen.

Waarom dit raadsvoorstel?

Als gemeente hebben we de plicht om voor de benodigde maatschappelijke voorzieningen te zorgen. Het is dus niet de vraag of we dit willen, maar waar we deze voorzieningen een plek willen geven en hoe we dit gaan financieren. Overigens vallen niet alle van de maatschappelijke voorzieningen binnen de gemeentelijke plicht, maar kan er wel sprake zijn van een wens om hierin te voorzien, zoals sportvoorzieningen. In andere gevallen, zoals bij een medisch centrum, wordt de invulling in principe over

gelaten aan de particuliere markt, maar dan moet hiervoor wel ruimte gereserveerd (en bestemd) worden.

Op basis van onderzoeken en beleidstukken is in beeld gebracht wat rekenkundig de opgave voor de maatschappelijke voorzieningen is aan de hand van de geprognoseerde bevolkingstoename. Hoewel daarmee een beeld is gevormd wat rekenkundig de opgave voor de voorzieningen is, is het niet wenselijk om dit zonder verdere afwegingen op te nemen in de programma's van eisen voor de ontwikkellocaties. Daarnaast is er een verband tussen de huidige voorzieningen en de gewenste. Het is dus goed om de ontwikkelingen ook in samenhang met de bestaande voorzieningen te bezien. Daarnaast ligt er ook voor de omliggende gebieden (gemeente Amsterdam) een flinke ontwikkelopgave met eenzelfde voorzieningenvraagstuk. Mogelijk kunnen er optimalisaties gevonden worden door samen te werken. Maar daarvoor is het wel nodig om goed zicht te hebben op de eigen opgave (wat moeten en wat willen we) om vervolgens te onderzoeken op welke vlakken een samenwerking gewenst kan zijn.

Wat gaan we doen?

De voorzieningenopgave is een brede opgave die betrekking heeft op verschillende schaalniveaus en beleidsvelden. Daarmee is het een complexe opgave. De huidige ruimtelijke opbouw van de gemeente Ouder-Amstel, met twee verschillende kernen (Duivendrecht en Ouderkerk aan de Amstel) maakt de situatie nog complexer.

Voor een evenwichtige groei van het aanbod van voorzieningen is het dus van belang om de groei van het aantal en de zoeklocaties voor deze voorzieningen te beschouwen op de juiste schaal en er de juiste stakeholders bij te betrekken.

Daarom kiezen we voor een thematische aanpak, waarbij de verschillende vraagstukken per thema benoemd en besproken kunnen worden. Hierdoor is ook duidelijk onder welke portefeuillehouder(s) de verschillende vraagstukken vallen en welke beleidsmedewerkers hierbij betrokken moeten worden. Bovendien verwachten we dat de doorlooptijd per thema, de stakeholders en de financiële impact van de te maken keuzes verschillend zullen zijn per thema. Door te kiezen voor een thematische aanpak kan voor ieder vraagstuk het hierbij passende traject optimaal worden ingericht.

Uiteindelijk is (per thema) een integraal kader nodig, waarin wordt vastgelegd welke voorzieningen op welke locaties nodig zijn voor een leefbare, complete woonomgeving met een divers en hoogwaardig voorzieningenaanbod. Dit geldt dus voor de nieuwe locaties, maar ook de huidige voorzieningen dienen hierin te worden betrokken.

De gemeente is echter niet in de positie om de sociaal-maatschappelijke opgave volledig zelfstandig op te pakken. Daarvoor is nauwe samenwerking met andere organisaties nodig, zoals de woningcorporatie(s), de zorginstelling(en) en scholen. Daarnaast zijn er al sport- en culturele organisaties actief in de gemeente. Daarom is het belangrijk om gezamenlijk op te trekken met maatschappelijke organisaties, bewoners en gebruikers van voorzieningen.

Voordat de samenwerking gezocht wordt is het wel noodzakelijk dat de gemeente zelf inzicht krijgt in de opgave en de keuzeruimte die er wel of niet is binnen de uitwerking van de opgave. Dit is nodig om de gemeentelijke regierol goed te kunnen invullen.

Wat is het maatschappelijke effect?

Maatschappelijke voorzieningen hebben alleen een functie als ze zo zijn gelokaliseerd dat ze de doelgroep bereiken. Een goed beeld voor alle betrokkenen van de meerwaarde voor doelgroep, organisatie en financiering, kan leiden tot versterking van de leefbaarheid in de wijk. Daarnaast hebben voorzieningen een levensduur van meerdere decennia. Een goed afgewogen en passend voorzieningenprogramma zal financieel effectiever zijn op de langere termijn.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Maatschappelijke voorzieningen vergroten naast winkels en horeca de leefbaarheid in centra en wijken. Door onder meer gewijzigde bevolkingssomvang en –samenstelling en de financiële impact zijn niet alle voorzieningen altijd overal haalbaar. Een zorgvuldige afweging van kansrijke voorzieningen is noodzakelijk. Een visie op de

voorzieningsstructuur binnen Ouder-Amstel in relatie tot de voorzieningen in de directe omgeving geeft inzicht in het haalbare programma op de meest geschikte locaties, zodat functies elkaar ook kunnen versterken.

Dit voorstel beoogt juist om de keuzemogelijkheden in beeld te krijgen.

Wat hebben we hiervoor nodig?

De ontwikkeling van een voorzieningsprogramma is een dynamisch proces. In het plan van aanpak is een globale weergave van de te nemen stappen opgenomen. Daarbij gaan wij er van uit dat een projectleider de lijnen uitzet en de te nemen stappen inhoudelijk verder uitwerkt en afstemt. Deze taak kan niemand er zo maar even bij doen. Er zal daarom een projectleider aangetrokken moeten worden.

Op basis van het geschetste proces verwachten wij dat hiervoor een projectleider beschikbaar moet zijn voor 0,5 werkweek gedurende een jaar. Dit komt neer op circa 50.000 euro. Er wordt voorgesteld om dit te financieren uit de Reserve Projecten, het is immers nodig voor en vooruitlopend op de groei van de bevolking. Dit bedrag is in de reserve aanwezig.

Als onderdeel van de te nemen vervolgstappen zoals die geschetst zijn in het plan van aanpak, moet bij alle thema's de financiële component goed in beeld gebracht worden. Ook de financiële gevolgen van de verschillende keuzes voor de ontwikkelgebieden moeten daarbij inzichtelijk gemaakt worden.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

De gemeente is niet in de positie om de deze opgave volledig zelfstandig op te pakken. Daarvoor is nauwe samenwerking met andere organisaties nodig, zoals de woningcorporatie(s), zorgaanbieders en scholen. Daarom is het belangrijk om gezamenlijk op te trekken met maatschappelijke organisaties, bewoners en gebruikers van voorzieningen.

- Binnen gemeente Ouder-Amstel moet overeenstemming zijn over de benodigde voorzieningen per thema, de financiën en de locaties die nodig zijn om voorzieningen te kunnen huisvesten.
- Er is grens overstijgend afstemming nodig met de buurgemeentes en ontwikkellocaties.
- Er is afstemming nodig met de grondeigenaren in de ontwikkellocaties.
- Er is afstemming nodig met de maatschappelijke organisaties.
- Er is afstemming nodig met de gebruikers/inwoners.

Wat is het vervolg?

Omdat we kiezen voor een thematische aanpak, waarbij de verschillende vraagstukken per thema benoemd en besproken kunnen worden, is ook duidelijk onder welke portefeuillehouder(s) de verschillende vraagstukken vallen. Door te kiezen voor een thematische aanpak kan voor ieder vraagstuk het hierbij passende traject optimaal worden ingericht.

Het doel van de opgave is een voorzieningsprogramma voor een functioneel gemengde woonomgeving die voorziet in voldoende en een divers en kwalitatief aanbod van voorzieningen op de juiste plek. Hiervoor is overeenstemming nodig (binnen de gemeente en met de diverse stakeholders) over het gewenste type en de omvang van de voorzieningen en de spreiding over de diverse locaties, per thema uitgewerkt en vastgesteld.

Het eindresultaat is een integraal kader (per thema), waarin wordt vastgelegd welke voorzieningen op welke locaties nodig zijn voor een leefbare, complete woonomgeving met een divers en hoogwaardig voorzieningenaanbod.

Hoe monitoren en evalueren we?

In het plan van aanpak is een globale weergave van de te nemen stappen opgenomen, waarbij wij er van uit gaan dat de projectleider de lijnen uitzet en de te nemen stappen inhoudelijk verder uitwerkt en afstemt.

De betrokkenheid van het college is essentieel, omdat het gaat om een aanpak waarbij verschillende portefeuilles en gebieden zijn betrokken.

Daarom stellen we voor dat B&W de stuurgroep zijn en dat elke fase wordt afgesloten met een besluit van de stuurgroep of van de raad.

Om eventuele proceskeuzes bestuurlijk te kunnen kortsluiten, stellen wij voor de burgemeester hiervoor verantwoordelijk te maken. Hierbij zijn dan de portefeuillehouders verantwoordelijk voor hun onderwerp, en de portefeuillehouder algemene zaken voor de voortgang in dit proces.

